

Al onze visioenen zijn plat en leeg

Voor theoloog Henk Bakker (51) speelt de Dag des Oordeels een belangrijke rol. Hij noemt het een „scharniermoment naar een ander bestaan”.

**Door Hidde Tangerman
(NRC Next, 20 mei 2011)**

Henk Bakker (51) moet een beetje lachen als het gaat om de voorspelling van Harold Camping dat het morgen ‘doomsday’ is, ofwel de dag van het laatste oordeel, waarop de wereld zoals wij die kennen ophoudt te bestaan. Niet dat hij er zelf niet in gelooft. Als praktiserend christen en voormalig predikant leeft hij wel degelijk met het besef van de Laatste Dag. En als docent theologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, de christelijke hogeschool Ede en het baptistenseminarie in Barneveld, kent hij de doctrines erover als geen ander. Maar een campagne als die van Camping vindt hij onzinnig. „Het geeft me een gevoel van plaatsvervangende schaamte. Het is zo voorbarig en eenzijdig.”

Hoewel hij er zelf geen concrete datum aan wil ophangen, speelt het laatste oordeel wel een rol in zijn leven. Naarmate hij ouder wordt eigenlijk steeds meer. Het is voor hem absoluut geen angstig visioen, maar een boodschap van hoop en verlossing. Hij noemt het een ‘scharniermoment naar een ander bestaan’. Christus zal terugkeren op aarde, God zal rechtspreken en er zal een nieuw tijdperk aanbreken. Hij zegt: „Het is een periode waardoor als door barensweeën heen een nieuwe wereld wordt geboren. In de Bijbel

wordt met superlatieven gesproken over die komende wereld, waar het kind speelt bij het hol van de slang.”

Wat betekent dat?

„Dat betekent dat er vrede zal zijn over de hele wereld. Er is geen bedreiging meer. Het kind zal niet gebeten worden door de slang. Het rund en de leeuw zullen samen stro eten, zo staat er geschreven. Dat is de apocalyptische verwachting, die we in het christelijk geloof sinds jaar en dag delen met de joden.”

De wereld staat daar nog wel ver van af.

„Onze wereld is visioenloos. En de visioenen die er zijn, zijn plat. Rijk worden, carrière maken, wat een geesteloze toestand!”

En dat moet veranderen door een apocalyps?

„Ja, in de zin dat er van hogerhand wordt ingegrepen. Dat is apocalyptiek. En ik geloof wel dat dat gebeurt. Ik geloof dat God ingrijpt. De wereld gaat niet over in zelfvernietiging. Dat is de betekenis van de Laatste Dag. Uiteindelijk is er redding omdat het Gods wereld is.”

Een tsunami in Japan, is dat ook God die ingrijpt?

„Wat betreft betekenis wel. Maar ik denk niet dat God met zijn hand een vloedgolf de kant van Japan uit beweegt. De betekenis is toch ‘ho!’ en ‘halt!’ We zijn op de verkeerde weg bezig en we staan oog in oog met consequenties van ons eigen handelen. We kunnen er niet onderuit dat er een enorme toename is in de laatste jaren van grote rampen. Maar het is niet zo dat ik denk dat God de wereld ziek maakt. Ik denk dat die rampen consequenties zijn van de narigheid die we zelf voortbrengen.”

Wanneer denkt u dat de oordeelsdag zal plaatsvinden?

„Ik vind het onzinnig om speculatief te zijn, maar ik denk dat we niet moeten rekenen op een enorm lange tijd. Ik denk niet nog eens tweeduizend jaar. Het houdt een keer op. Zelfs door de wetenschap worden deze dingen gezegd. Als wij zo doorgaan, worden we de grootste vijand van onszelf en is het niet ondenkbaar dat de mens als soort ophoudt te bestaan.”

Wat betekent het laatste oordeel voor u persoonlijk?

„Zonder die oer-christelijke verwachting zou ik niet kunnen leven, omdat ik dan het leven waardeloos vind. Ik kan me niet troosten met de gedachte dat de betekenisverlening die wij met elkaar hebben hier in Nederland en wat je iedere avond op televisie ziet, dat dat het is. Ik geloof dat niet.”

Hoe ziet die betekenisverlening er dan wel uit?

„Oude mensen eren door ze niet in tehuizen op te sluiten. Zorgen voor de armen. Dat is bij mij apocalyptiek, dat je rehabiliteert wat waardeloos lijkt te zijn. Rehabilitatie is dat je mensen in de oorspronkelijke staat herstelt, maar ze net wat meer geeft. Verlies aan betekenis is aan die kant van de maatschappij heel groot. Als je overgeleverd bent aan je eigen herinneringen en er is niemand met wie je het kunt delen, dan spring je toch tegen de muren op?’
Geloven veel mensen niet in de Laatste Dag als een soort vlucht? Lekker gemakkelijk als al je problemen in één klap verdwenen zijn.
„Het is ook een heel oprecht en eerlijk zuchten. Er is zulk ondraaglijk lijden dat ik dat zuchten heel goed kan begrijpen, ook het zuchten naar het einde en naar verlossing. Ik kan me voorstellen dat als je in de tachtig bent, dat je het leven wel hebt gezien. En dat mensen de oordeelsdag achter de hand houden als hoop en verwachting. Zo van, dan ben ik van dit leven zoals het nu is af.”

Je moet het leven toch ook zelf in eigen hand nemen?

„Ja, dat klopt. Maar dit is de ‘power of the powerless’. Als je niets hebt dan is er alleen nog de hoop. Ik laat mijn zaak nu los en ik vertrouw erop dat er iemand op terugkomt. En dat is God.”

Moet je er dan niet zelf iets van maken?

„Ja, maar je kunt je niet aan de systemen ontworstelen. Ik vind het bijvoorbeeld verschrikkelijk dat ik in een auto moet rijden waarvan de brandstof met harde hand aan de grond is onttrokken in landen waar enkele mensen schatrijk worden en de meeste inwoners er geen schijntje van terugzien. Of dat ik gedoemd ben om spijkerbroeken te kopen waarvan ik niet weet of die in elkaar zijn gezet door kinderhandjes. Ik word daar boos om, maar ik kan me

daar niet aan ontworstelen. Ik kan niet net doen alsof ik gewoon mijn eigen geluk ga ontwerpen terwijl al dat andere niet bestaat.”

Hoe gaat u daar dan mee om?

„Zo consciëntieus mogelijk. Het hoeft niet allemaal veel en groot en luxe te zijn. Ik eet nu bijvoorbeeld bijna geen vlees meer. Als christen heb ik de opdracht om van mensen te houden en voor mensen te zorgen. Dat maakt mijn leven uitdagend en mooi. Ik ben niet iemand die zwartgallig de werkelijkheid beziet.”

U hoopt dat de ellende voorbij gaat.

„En vooral dat het niet vergeten wordt. Dat is de troost. Als iemand zeer veel kwaad is aangedaan dat iedereen is vergeten, dan is er toch iemand die het niet vergeten is en dat is God. Hij brengt terug wat is geweest.”

Is dat hoe het laatste oordeel u inspireert?

„Ja. Ook om die verontwaardiging en boosheid een plek te geven. Dan moet ik erop vertrouwen dat er een eindafrekening is. Anders gaat het je zo duizelen. Dat je denkt, waar moet het met deze wereld heen als dit onrecht niet wordt verzacht? Ik was laatst in Wijk bij Duurstede. In de Tweede Wereldoorlog zijn daar Joden overgeplaatst naar de gaskamers. Ik las een uitspraak van Baal Shem Tov, ‘Herinneren is een manier van verlossen’. Dat vond ik zo briljant. Want vergeten is het ergste wat er kan gebeuren. Niemand weet dat je ooit hebt geleefd en bestaan. Ik hoop dat geen enkele geschiedenis wordt vergeten.”

EEN WERKWEEK ALS DEZE

Maandag Artikel afgerond voor de Journal of Reformed Studies. Bijdrage geschreven voor de jubileumbundel van een goede vriend

Dinsdag Lesgegeven aan de Christelijke Hogeschool in Ede over preken. 's Avonds preken voorbereid voor de komende weken

Woensdag Eindonderzoeken van hbo-studenten beoordeeld. Interview met een journalist van het Christelijk Informatie Platform over de notie hel. 's Avonds gelezen in Karl Jaspers' filosofie

Donderdag Gesprek met afgevaardigden van een Evangelische Gemeente. 's Middags naar oratie van een collega aan de VU

Vrijdag Studie voorbereid voor een spreekbeurt op de Reveilweek. Eindgesprek met een student van de kerkelijke opleiding in Barneveld. Promotieonderzoek besproken met een predikant. Een ontspannen avond

Zaterdag Receptie in een hotel in Ede ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van mijn vrouw. 's Avonds samen de film Das Leben der Anderen bekeken

Zondag High tea voor de verjaardag van mijn vrouw in Amsterdam, terwijl Ajax daar zojuist van FC Twente had gewonnen